

Handreiking begeleiden van (kandidaat) zij-instromers

Richting geven aan de begeleiding voor, tijdens en na het
zij-instroom traject

Inhoud

Inhoud	2
Woord vooraf.....	3
Voor het zij-instroomtraject	4
Oriëntatiefase	4
Werkervaring opdoen	5
Taken en verantwoordelijkheden	6
Het geschiktheidsonderzoek.....	7
Het geschiktheidsonderzoek bestaat uit vier onderdelen.	7
Korte rolomschrijvingen	10
Tijdens het zij-instroomtraject.....	14
Werkplek	14
Begeleiding	15
Aanbevelingen.....	15
Contrastage.....	16
Ontwikkelingslijn	16
Het opleidingsprogramma	17
Studielast	17
Competent handelen	18
Assessments op de werkplek	19
Na het zij-instroomtraject	20
Bijlagen	21
1. Uitwerking taken en rollen rondom professionalisering van de zij-instromer	21
Op de werkplek.....	21
De duo-collega.....	21
De praktijkbegeleider	22
De coach (of schoolopleider)	24
De schoolleiding	25
Op de opleiding.....	27
De studieloopbaanbegeleider (SLB'er).....	27
2. Onderwijseenheden	28
Jaar 1 – Semester 1	28
Jaar 1 – Semester 2	29
Jaar 2 – Semester 3	30
Jaar 2 – Semester 4	31

Woord vooraf

Deze handreiking is geschreven en herzien door vertegenwoordigers in het werkveld, docenten zij-instroom IPABO, de zij-instromers zelf en assessoren die geschiktheidsonderzoeken afnemen.

Het document is ingedeeld in drie delen:

- Voor het zij-instroomtraject
 - De aspirant zij-instromer is zich aan het oriënteren als zij-instromer en werkervaring aan het opdoen met als doel het geschiktheidsonderzoek te behalen > we spreken dan over de kandidaat.
- Tijdens het zij-instroomtraject
 - De zij-instromer is zich aan het ontwikkelen op de verschillende bekwaamheden met input vanuit opleiding en praktijk > we spreken dan over de zij-instromer.
- Na het zij-instroomtraject
 - De zij-instromer heeft aan alle voorwaarden voldaan en het certificaat leerkracht basisonderwijs ontvangen > we spreken dan over de starter.

Het traject vraagt om een goede afstemming en transparantie tussen de verschillende partijen. Voldoende begeleiding is noodzakelijk voor een succesvol traject en vraagt tijd en inspanning van de kandidaat of zij-instromer zelf, de betrokkenen op de werkplek en de opleiding.

Deze handreiking is voor de volgende doelgroepen ontwikkeld:

Voor	Tijdens	Na
de kandidaat	de zij-instromer	de starter
<p style="text-align: center;">De school/ het bestuur en betrokken collega's</p> <p>denk aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de duo/ praktijkbegeleider - de schoolopleider/ coach - de directie - de coördinator zij-instroom/ coördinator opleiden en professionaliseren / afdeling hr 		
<p style="text-align: center;">De opleiding en betrokken collega's</p> <p>denk aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - secretariaat nascholing post-hbo en zij-instroom - assessoren die geschiktheidsonderzoeken afnemen - studieloopbaanbegeleider (SLB'er) - verschillende vak-/ opleidingsdocenten - coördinator zij-instroom Hogeschool IPABO 		

Dit document is nadrukkelijk een *handreiking*, geen *handleiding*. Niet in beton gegoten, maar een levend document dat ruimte biedt voor het gesprek. Doel hiervan is de zij-instromer zo optimaal mogelijk te begeleiden vanuit leerlijnen, bekwaamheidseisen en persoonlijke behoeftes.

Het document is bedoeld om richting te geven aan de begeleiding van de kandidaat, de zij-instromer en de starter om hun professionele ontwikkeling zo goed mogelijk te ondersteunen met de beschikbare mensen en middelen.

Het toepassen van de beschreven richtlijnen is afhankelijk van de situatie op de werkplek en de aanwezige rollen en functies in de school en het schoolbestuur; maatwerk, rekening houdend met het instapniveau en de mate van ontwikkeling van de zij-instromer.

Het ontwikkelteam, april 2024

Voor het zij-instroomtraject

Een goede oriëntatieperiode en een planmatig ingevuld werkervaringstraject zijn noodzakelijk om de kans op het succesvol afronden van het geschiktheidsonderzoek te vergroten. Tevens is dit de ultieme kans om de kandidaat de gelegenheid te geven zich een beeld te vormen van zijn/ haar toekomstige taak en rol als leerkracht primair onderwijs.

De kandidaten hebben al een hbo- of wo-diploma op zak, uitgebreide leer- en ontwikkelvaardigheden, zijn over het algemeen zeer gemotiveerd en bereid zich in te spannen om als ervaren beginner het onderwijswerkveld te betreden.

Oriëntatiefase

Gedurende de oriëntatiefase maakt de kandidaat kennis met het uitdagende en complexe vak van leerkracht op een basisschool en in een schoolorganisatie.

In de oriëntatieperiode is het van belang, door ervaren leerkrachten te observeren, zicht te krijgen op de belangrijkste pedagogische en didactische basisprincipes die voor het basisonderwijs van belang zijn en op de taken en verantwoordelijkheden van een leerkracht. Zo komt de kandidaat erachter of het beeld van leerkracht en de bijbehorende werkzaamheden overeenkomen met de realiteit.

Bovendien is dit de fase waarin betrokken partijen binnen het werkveld zicht krijgen op de geschiktheid van de kandidaat om zich te ontwikkelen tot leerkracht en of hij/ zij de bekwaamheden bezit die van essentieel belang zijn om de rol en taak van leerkracht op zich te nemen.

Het is van belang voor alle partijen een weloverwogen keuze te maken. Dit wordt ook wel de praktijkselectie genoemd.

Hierbij kunnen de volgende thema's aan bod komen en de volgende oriënterende stappen genomen worden:

Thema's	Oriënterende stappen
Basiscommunicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Meekijken en uitvoeren van een kennismakingsactiviteit • Lessen observeren • In gesprek met leerlingen om kennis te nemen van hun belevingswereld • Les voorbereiden • 1 les geven aan de groep • Reflectie en nabespreken van de les • 2 lessen geven aan de groep
Afspreken en aanspreken	
Lessen voorbereiden; fasen van een les	

Werkervaring opdoen

Tijdens het werkervaringstraject wordt de kandidaat gekoppeld aan een ervaren leerkracht die een rol krijgt als duo/ praktijkbegeleider. Houd er rekening mee dat de kandidaat in beginsel geen of beperkte onderwijservaring heeft. De bedoeling van het werkervaringstraject is dat er kennis en ervaring opgedaan kan worden en dat er toegewerkt wordt naar een zekere mate van zelfstandigheid in aanloop naar het geschiktheidsonderzoek.

Het traject start met een gesprek op school tussen de kandidaat, de schoolleiding van de school en de praktijkbegeleider. Wenselijk is ook dat de schoolopleider/ coach aanwezig is om kennis te maken en de afspraken te maken over de vorm en inhoud van de fase van werkervaring opdoen en/ of het werkervaringstraject.

Naast de leerkracht in de klas (praktijkbegeleider) is er ook een coach die een deel van de begeleiding op zich neemt tijdens het werkervaringstraject.

Deze coach is op de hoogte van de eisen die gesteld worden aan het geschiktheidsonderzoek.

Een coach bezoekt de kandidaat gedurende het traject om de twee weken voor een lesobservatie en coachingsgesprek en monitort de voortgang. Tijdens de begeleiding is er aandacht voor het opstellen van het portfolio en wordt er gewerkt aan de overige eisen van het geschiktheidsonderzoek. De coach kan ook de duo/ praktijkbegeleider advies geven of ondersteunen in de wijze waarop de kandidaat begeleid wordt in de groep.

Het is de bedoeling dat de kandidaat in toenemende mate in staat zal zijn om lessen voor te bereiden en te verzorgen binnen de groep. Uiteindelijk staat hij of zij steeds vaker en langer zelfstandig voor de klas.

Pas na afloop van het traject, wanneer de kandidaat in het bezit is van de geschiktheidsverklaring, treden zij in dienst van de school. Het bestuur of de school loopt dus gedurende het hele traject geen werkgeversrisico. Gedurende deze fase is het wellicht mogelijk afspraken te maken over een eventuele 'stagevergoeding', een tijdelijk contract als leerkrachtondersteuner of onderwijsassistent.

Regio Amsterdam > er zijn subsidies beschikbaar om hierin te voorzien.

Het is mogelijk ondersteuning te krijgen bij het vorm en inhoud geven aan de oriëntatiefase en het werkervaringstraject. Er zijn verschillende aanbieders die hier een rol in kunnen vervullen.

Regio Amsterdam > www.lievervoordeklaas.nl

Regio Alkmaar > www.echthetverschilmaken.nl

Thema's	Stappenplan / leidraad ter voorbereiding op geschiktheidsonderzoek
Basiscommunicatie	<ul style="list-style-type: none"> 1 les geven 2 lessen geven Dagdeel lesgeven 1 les geven zonder mentor Dagdeel lesgeven zonder mentor Proefassessment m.b.v. het werkplekassessmentformulier van IPABO Dagdeel lesgeven zonder mentor Proefassessment m.b.v. het werkplekassessmentformulier van IPABO
Klassenmanagement	
Afspreken en aanspreken	
Lesmodel/ instructiemodel(len)	
Lessen voorbereiden; fasen van een les	

Taken en verantwoordelijkheden

	Wat
Kandidaat	<ul style="list-style-type: none"> Startgesprek met schoolleiding, duo/ praktijkbegeleider en coach Afstemming duo/ praktijkbegeleider Kennis en ervaring opdoen m.b.t. het werken in de klas en de eigen rol als leerkracht. Zo spoedig mogelijk melden bij de opleiding om toegang te krijgen over het geschiktheidsonderzoek en de afzonderlijke onderdelen daarin. In overleg met schoolleiding aanmelden voor het geschiktheidsonderzoek De kandidaat werkt toe naar het geschiktheidsonderzoek Voor elke activiteit wordt een lesbeschrijvingsformulier (lbf) gebruikt en hierop wordt gereflecteerd. Feedback van de mentor wordt ook verwerkt en het lbf met reflecties komt in het portfolio. Portfolio opstellen Nabespreken van gegeven les(sen) en feedback ontvangen. Groeien naar zelfstandigheid. Wen er ook aan al van tijd tot tijd zelfstandig voor de groep te staan.
Opleiding	<ul style="list-style-type: none"> Format portfolio delen RWT aanbieden Begeleiding portfolio aanbieden Geschiktheidsonderzoek plannen
Duo/ praktijkbegeleider	<ul style="list-style-type: none"> Startgesprek met kandidaat Afstemming verwachtingen en taken Ruim aandacht voor kunst afkijken en uitproberen en wederom kunst afkijken en verbeteren. Samen les(sen) voorbereiden Samenwerken met de kandidaat waarbij er in toenemende mate ruimte wordt geboden voor het geven van lessen. Kritisch kijken of een kandidaat daadwerkelijk potentie heeft het zij-instroomtraject succesvol te volgen. In eerste instantie vooral modellen en de kandidaat meenemen in het hoe en waarom van de keuzes die worden gemaakt. Nabespreken van gegeven les(sen) en feedback geven
Coach / schoolopleider	<ul style="list-style-type: none"> 4 tot 6 maal lesbezoek bij kandidaat en nagesprek Kritisch kijken of een kandidaat daadwerkelijk potentie heeft het zij-instroomtraject succesvol te volgen. <ul style="list-style-type: none"> Contact met de groep: niet alleen het afdraaien van de les, maar ingaan en inzetten op de kinderen. Kritische houding.

Schoolleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Startgesprek met kandidaat • Kies een groep waarin zij-instromer zich kan ontwikkelen: <ul style="list-style-type: none"> ○ een stabiele groep ○ een vakbekwame duocollega/ praktijkbegeleider in de groep . • Kritisch kijken of een kandidaat daadwerkelijk potentie heeft het zij-instroomtraject succesvol te volgen. • In overleg kandidaat aanmelden voor het geschiktheidsonderzoek
Het bestuur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bestuur tekent een werkgeversverklaring waaruit blijkt dat het bestuur betaalt voor kosten van het geschiktheidsonderzoek.

Het geschiktheidsonderzoek

Als je als kandidaat, op basis van de oriëntatiefase, via het zij-instroomtraject je onderwijsbevoegdheid wil halen vraag je samen met het schoolbestuur waar je werkervaring opdoet een geschiktheidsonderzoek aan.

Het geschiktheidsonderzoek is een assessment dat je doorloopt om antwoord te krijgen op de volgende vragen:

1. Kan de kandidaat direct zelfstandig voor de klas staan?
2. Kan de kandidaat binnen twee jaar de bevoegdheid halen?
3. Zo ja, welke scholing en begeleiding is daarbij nodig?

Het geschiktheidsonderzoek bestaat uit vier onderdelen.

De Landelijke Rekenen-Wiskunde Toets (RWT)

Per september 2024 wordt de RWT vervangen door de Landelijke Rekenen-Wiskunde Toets (RWT). Dit is een rekentoets voor studenten van de pabo. Je maakt de toets voorafgaand aan de lesobservatie.

De RWT begint altijd met het onderdeel hoofdrekenen, waar je in 17 minuten 17 hoofdrekenvragen beantwoordt. Bij deze hoofdrekenvragen mag je uitrekenpapier gebruiken. Het is bij deze vragen de bedoeling dat je handig gebruik maakt van de getalrelaties.

De hoofdrekenvragen zijn verdeeld over de volgende drie reken-wiskunde domeinen, die door elkaar worden aangeboden:

- Hele getallen & bewerkingen
- Verhoudingen, procenten, breuken en kommagetallen
- Meten/meetkunde

In het onderdeel daarna krijg je 38 vragen over de volgende vier reken-wiskunde domeinen, die door elkaar worden aangeboden:

- Hele getallen & bewerkingen
- Verhoudingen, procenten, breuken en kommagetallen
- Meten/meetkunde
- Informatieverwerking

De landelijk vastgestelde norm voor de RWT is: 575

De toets is adaptief. Dat betekent dat de rekentoets de moeilijkheidsgraad van de opgaven aan jouw vaardigheid aanpast. Je krijgt dus een toets op maat.

De minimale score is 575. Je hebt de mogelijkheid om deze toets één keer te herkansen.

De data waarop de RWT kan plaatsvinden wordt doorgegeven op het moment dat je je aangemeld hebt voor het geschiktheidsonderzoek. Hiermee heb je je ook voorlopig ingeschreven bij Hogeschool IPABO.

Een portfolio

Je portfolio geeft een overzicht van al je relevante studie- en werkervaring. Ook deel je je motivatie om in het onderwijs te gaan werken als leerkracht in het portfolio.

In het portfolio koppel je studie- en werkervaring (competenties, kennis en vaardigheden) aan de bekwaamheden van een leerkracht basisonderwijs. Je voorziet deze koppeling en toelichting van verschillende bewijsstukken. Je levert het portfolio twee weken voorafgaand aan het geschiktheidsonderzoek (per mail) aan bij de assessoren, zodat zij kunnen vaststellen of het voldoende compleet is aangeleverd.

Het portfolio kent de volgende onderdelen:

- Persoonlijke gegevens
- Curriculum vitae
- Motivatie
- Visie op onderwijs
- Vergelijken verworven competenties en bekwaamheidseisen leraar
- Beschouwing van de bekwaamheden
- Overzicht bewijsstukken (ook STARRT-reflecties)

Er is de mogelijkheid om (online) een portfoliotraining te volgen. De data hiervan worden doorgegeven door het secretariaat nascholing van Hogeschool IPABO.

Een lesobservatie en reflectie op de les

Je geeft hierbij een les aan een klas. Deze les wordt geobserveerd door de assessoren. Vaak gebeurt dit in de klas. Deze les heb je goed voorbereid. De lesvoorbereiding deel je ongeveer drie dagen voorafgaand aan het geschiktheidsonderzoek met de assessoren.

Na de lesobservatie krijg je de gelegenheid te reflecteren op je les. Deze opmerkingen deel je later met de assessoren. Het kan natuurlijk gebeuren dat er tijdens deze les dingen anders lopen dan je hoopte of dat jij je dag niet hebt. Dit kan je meenemen in het reflectiegesprek.

Een criteriumgericht interview (CGI)

Na de observatie vindt een criteriumgericht interview plaats.

Aan de hand van de bekwaamheidseisen van een leerkracht gaan de assessoren met je in gesprek over de mate waarin je over deze bekwaamheden beschikt. Dat doen ze op basis van je portfolio, de les en jouw toelichting en reflectie hierop. Zorg dat je als kandidaat ook concrete verwijzingen maakt naar je portfolio en les.

Na het geschiktheidsonderzoek zijn er twee uitkomsten mogelijk:

- Je bent geschikt om te starten met het zij-instroomtraject. In dat geval ontvang je een geschiktheidsverklaring. Daarin staat dat je voor de duur van het zij-instroomtraject zelfstandig voor de klas mag staan. *Ook staat de mate van scholing en begeleiding beschreven die je nodig hebt om aan de bekwaamheidseisen te gaan voldoen.* De assessoren leggen hun bevindingen vast in een rapportage en bespreken deze met je, waarna het rapport definitief wordt vastgesteld. Op basis van deze rapportage kan de lerarenopleiding een scholings- en begeleidingsovereenkomst (= tripartiete overeenkomst) opstellen voor de duur van het zij-instroomtraject.

Een kopie van de ondertekende scholings- en begeleidingsovereenkomst (tripartiete) deel je met je schoolleiding/ het bestuur. Deze is nodig voor het verkrijgen van de subsidie.

- Je bent niet geschikt bevonden. Je krijgt dan geen geschiktheidsverklaring en kunt niet starten met het zij-instroomtraject. Je kunt wel via een andere route je bevoegdheid halen.

Wettelijk gezien is het mogelijk om een geschiktheidsonderzoek te herkansen. Informeer ernaar bij Hogeschool IPABO.

Korte rolomschrijvingen

NB. Het is van belang dat het bestuur/ de stichting/ de school zorgdraagt voor een visie op opleiden.

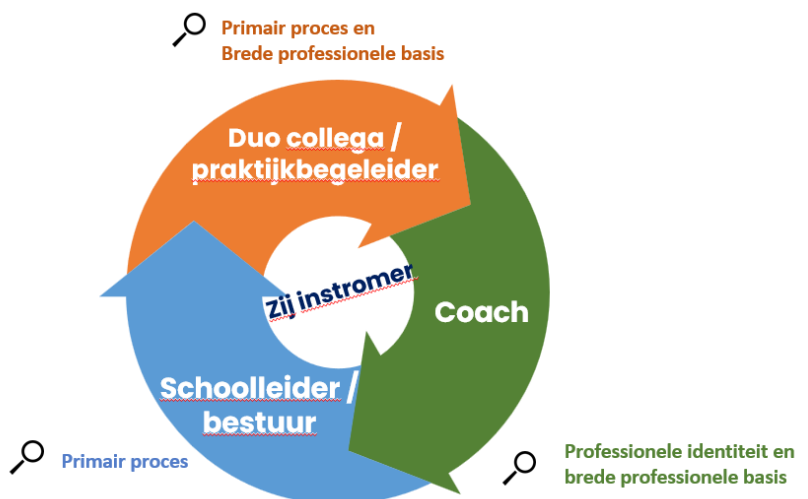
Hierbij heeft het bestuur en hr een verantwoordelijkheid in:

- Werving en selectie voor oriëntatie en het opdoen van werkervaring en het geschiktheidsonderzoek.
- Het faciliteren van leerwerkplekken en daar toezicht op houden
- Het professionaliseren van begeleiders.
- Contactpersoon en ondersteuningspunt voor schoolleiding en betrokken praktijkbegeleiders en coaches.
- Kennis over de ontwikkeling van zij-instromers
- Link tussen opleiding en bestuur

De ondersteuning en begeleiding van de zij-instromers is gericht op drie vlakken:

- 1) ondersteuning op primair proces
- 2) ondersteuning op brede professionele basis
- 3) ondersteuning op de professionele identiteit

In de praktijk zal er soms sprake zijn van enige overlap in invulling van de rollen.

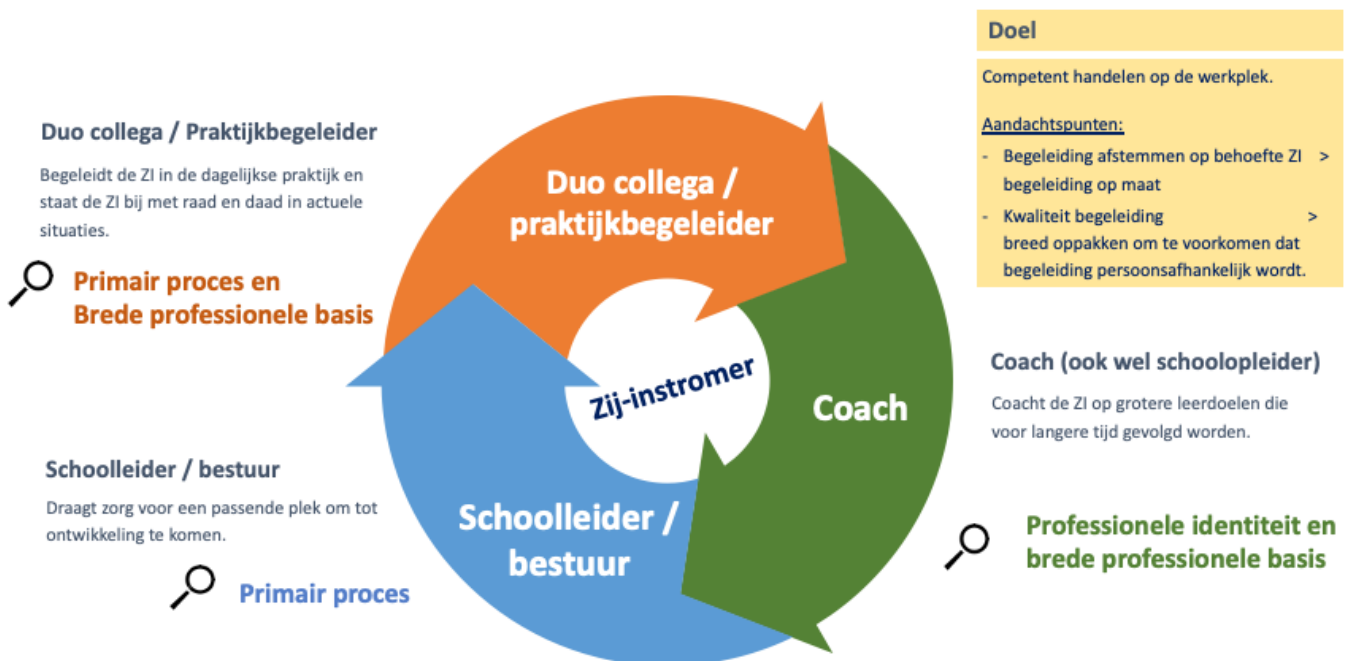

Rol	Kern ondersteuning en begeleiding	Rolomschrijving*
De zij-instromer		De zij-instromer is een leerkracht in opleiding, vaak na een carrièreswitch. Hij volgt een tweejarige cursus en werkt daarnaast minimaal twee dagen als leerkracht op een basisschool. Er is sprake van 'learning on the job'. De zij-instromer is daarmee een bijzondere starter omdat hij bij wijze van spreken direct in de LIO begint.
De duo collega/ praktijkbegeleider	Primair proces en brede professionele basis	De duo-collega neemt de zij-instromer mee in zijn professionele werkomgeving en overlegt samen met de zij-instromer alles rondom de dagelijkse praktijk en de groep waarin de zij-instromer met de duo-collega samenwerkt.

<p>De coach (ook wel schoolopleider)</p>	<p>Professionele identiteit</p>	<p>De schoolopleider en/ of coach begeleidt de zij-instromer volgens de richtlijnen van het bestuur en maakt daarbij gebruik van de handreiking van Hogeschool IPABO en de beoordelingscriteria/ bekwaamheidseisen. Is tevens aanspreekpunt voor zowel de zij-instromer, de praktijkbegeleider op de werkplek als de studieloopbaan-begeleider van de opleiding. De geboden begeleiding is maatwerk, afgestemd op het instapniveau en de mate van ontwikkeling van de zij-instromer.</p>
<p>De schoolleiding/ het schoolbestuur</p>		<p>De schoolleiding draagt zorg voor de voorwaarden waaronder de zij-instromer kan werken, leren en studeren. De schoolleiding bewaakt de arbeidsvoorwaarden en afspraken die in de scholings- en begeleidingsovereenkomst staan, maakt indien nodig nieuwe afspraken of stelt bestaande afspraken bij.</p>

* Een uitgebreidere rolomschrijving met daarbij behorende verwachtingen, taken en verantwoordelijkheden is te vinden in de bijlagen.

Begeleiding in de praktijk

Rol	Kern ondersteuning en begeleiding	Rolomschrijving*
De zij-instromer		De zij-instromer is een leerkracht in opleiding, vaak na een carrièreswitch. Hij volgt een tweejarige cursus en werkt daarnaast minimaal twee dagen als leerkracht op een basisschool. Er is sprake van 'learning on the job'. De zij-instromer is daarmee een bijzondere starter omdat hij bij wijze van spreken direct in de LIO begint.
De studieloopbaanbegeleider (SLB'er)	Primair proces en professionele identiteit	De SLB'er op de opleiding is het eerste aanspreekpunt voor de zij-instromer voor alles wat met de studievoortgang te maken heeft. De SLB'er is ook aanspreekpunt voor praktijkbegeleider en/ of coach in het geval van stagnatie in de voortgang.
Vakdocenten/ Opleidingsdocenten	Brede professionele basis	De vakdocenten en opleidingsdocenten verzorgen een inhoudelijk onderwijsprogramma. Hierbij is aandacht voor kennisbasis waar de theoretische verdieping plaatsvindt en het basisprogramma om de vertaling te maken naar het professioneel handelen in de praktijk.
De coördinator zijinstroom IPABO	Professionele identiteit	De coördinator zijinstroom van IPABO ziet toe op het hele opleidingsproces. Zij-instromers kunnen contact opnemen met de coördinator voor vragen waar hij met andere betrokkenen niet uitkomt.

Begeleiding vanuit de opleiding

Studieloopbaanbegeleider (SLB'er)

Begeleidt de ZI waar het de studievoortgang betreft. Eerste aanspreekpunt.

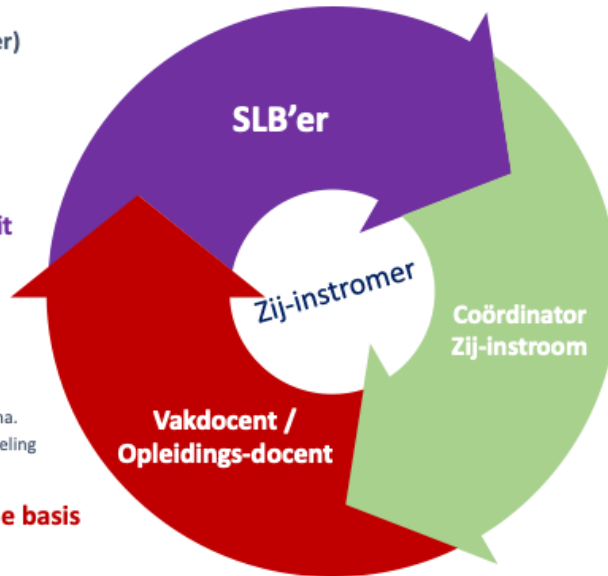
**Primair proces en
Professionele identiteit**

Vakdocent / Opleidingsdocent

Verzorgt het inhoudelijk onderwijsprogramma. Hierbij is aandacht voor kennisbasis en koppeling met de praktijk.

Brede professionele basis

Doel

Kennis uitbreiden om basis te leggen voor het competent handelen op de werkplek.

Aandachtspunten:

- Inhoud afstemmen op behoefte ZI > aanbod op maat met inachtneming van de werkcontext
- Kwaliteit opleiding > breed aanbod om zorg te dragen dat er sprake is van een inhoudelijke kennisbasis om het competent handelen te voeren.

Coördinator zij-instroom

Ziet toe op het opleidingsproces en de organisatie daarvan; ook de studeerbaarheid van het traject.

Professionele identiteit

Tijdens het zij-instroomtraject

Als door het geschiktheidsonderzoek is aangetoond dat de zij-instromer (direct) voor de klas kan staan, start de fase van de scholing en begeleiding. Deze fase duurt twee jaar.

Het traject Zij-instroom in beroep (ZiB) is een gesubsidieerd traject dat aangeboden wordt op de locaties Amsterdam en Alkmaar.

De scholing van het zij-instroomtraject kan per 1 februari of per 1 september starten. Eén dag in de week worden er lessen gevolgd en zijn er andere activiteiten op de opleiding.

De verantwoordelijkheid voor de praktijkbegeleiding van de nieuwe collega ligt primair bij de werkgever (schoolleider en het schoolteam). Van hen wordt onder andere verwacht dat zij voldoende gelegenheid bieden om de verbinding te leggen tussen theorie en praktijk. Daarnaast is het de zaak van de collega's op de werkplek om zoveel mogelijk praktijkkennis te delen.

De zij-instromer gedijt op een school waar leren centraal staat, waar collega's reflecteren op hun handelen, gebruikmaken van kennis van anderen en samen met anderen onderwijs ontwikkelen. In de school heeft de zij-instromer een volwaardige functie als collega en werknemer. Samen met zijn of haar 'duo' is hij of zij verantwoordelijk voor de groep, het verzorgen van goed onderwijs en voor de groepsprocessen. Deze verantwoordelijkheden breiden zich uit naarmate de cursus vordert.

Werkplek

Allereerst is het van belang om een werkplek te hebben in het basisonderwijs. Minimaal twee werkdagen per week is de zij-instromer gekoppeld aan een eigen basisschoolgroep.

Bij voorkeur vindt er een gefaseerde opbouw plaats in het hebben van de groeps-verantwoordelijkheid. De werkgever waarborgt dat de zij-instromer de gelegenheid heeft om ervaring op te doen in gevarieerde onderwijssituaties conform de landelijke eisen.

In samenspraak met het schoolbestuur of de schooldirectie wordt een basisschoolgroep gezocht waarin de zij-instromer zich kan ontwikkelen. Hierbij is het van belang goed te kijken naar de mogelijkheden en de persoonlijke voorkeur. Het geniet de voorkeur dat de zij-instromer de eerste periode samenwerkt met een ervaren leerkracht in een groep.

Meestal werkt de zij-instromer al snel als een zelfstandige leerkracht voor een groep. Dat hoeft echter niet. Het kan zijn dat de school of het schoolbestuur in afstemming met de zij-instromer een andere keuze maakt¹.

¹ Tip: *Het zakboek voor het begeleiden van startende leraren en zij-instromers*. Karin Wessel. Uitgeverij Pica

Begeleiding

Met het schoolbestuur of de school worden afspraken gemaakt over begeleiding op de werkplek. Tijdens het traject is het goed om samen met je werkgever de vorm van begeleiden kritisch te bekijken. Doe dat aan het begin van jaar één en aan het begin van jaar twee. Spreek je verwachtingen naar elkaar uit en maak afspraken.

De werkgever (het bestuur van de betreffende school) is verantwoordelijk voor de begeleiding en coaching op de werkplek.

Er is gedurende het hele opleidingstraject iemand nodig die de zij-instromer ondersteunt bij de dagelijkse praktijk: de praktijkbegeleider. Deze praktijkbegeleider heeft elke week tijd in gesprek te gaan met de zij-instromer en is ook met regelmaat aanwezig in de klas. De praktijkbegeleider geeft feedback gericht op het handelen in de groep.

De coach ondersteunt bij leer- en ontwikkelvragen die de rode draad vormen binnen de professionalisering van de zij-instromer. Het beoordelingsformulier werkplekassessment kan gehanteerd worden om de ontwikkeling, zowel binnen de groep als in de rol van leerkracht, te monitoren. Zo kan een plan van aanpak opgesteld worden ter ondersteuning bij het formuleren en concretiseren van doelen voor de praktijk.

Mocht het zo zijn dat er iets niet goed gaat, neem dan contact op met de betrokken partijen.

KORTE ROLOMSCHIJVINGEN & UITWERKING TAKEN EN ROLLEN

Zie ook de korte rolomschrijvingen en de uitgebreidere rolomschrijving

Aanbevelingen

Het zij-instroomtraject is een pittig traject waarbij er sprake is van leren en werken. Zorg ervoor dat er ook ruimte is om te studeren, observeren, uitproberen en oefenen. Dit kan ook heel goed op de werkplek. Met de werkgever kan een studiedag afgesproken worden om bovengenoemde zaken te organiseren op een moment waarop je niet direct gekoppeld bent aan een groep en/ of daar de lessen verzorgt. Ook kan er op deze studiedag invulling gegeven worden aan de contrastage.

Het is aan te bevelen maximaal drie dagen te werken in een groep en daarnaast een halve dag studieverlof te hebben en te behouden gedurende het gehele traject met het oog op de studielast.

Contrastage

Gedurende het traject is het de bedoeling dat je ervaring opdoet met verschillende leeftijdsgroepen: het jonge én het oudere kind. Dit houdt in dat er vorm en inhoud gegeven moet worden aan een zogenoemde contrastage.

- Als je werkt in een groep 3 t/m 8, dan ga je minimaal 10 dagen stagelopen in groep 1-2.
- Als je werkt in een groep 1-2, dan ga je minimaal 10 dagen stagelopen in groep 3 t/m 8.

Deze tien stagedagen mogen verspreid worden over de hele periode van semester 2. Het is ook mogelijk hier in semester 1 al een begin mee te maken.

Mocht je wisselen van leeftijdsgroep gedurende het eerste jaar dan kan dat ook als contrastage gelden.

Stem onderling goed af hoe deze contrastage wordt ingevuld. In verband met studielast is het advies dat deze valt binnen de werktijdfactor (denk aan dagen met dubbele bezetting of studieverlof).

WERKPLEKLAREN ZIJ-INSTROOM

Zie voor de verwachtingen ten aanzien van deze contrastage de gids 'Werkpleklaren zij-instroom'.

Ontwikkelingslijn

Onderstaande ontwikkelingslijn is een leidraad.

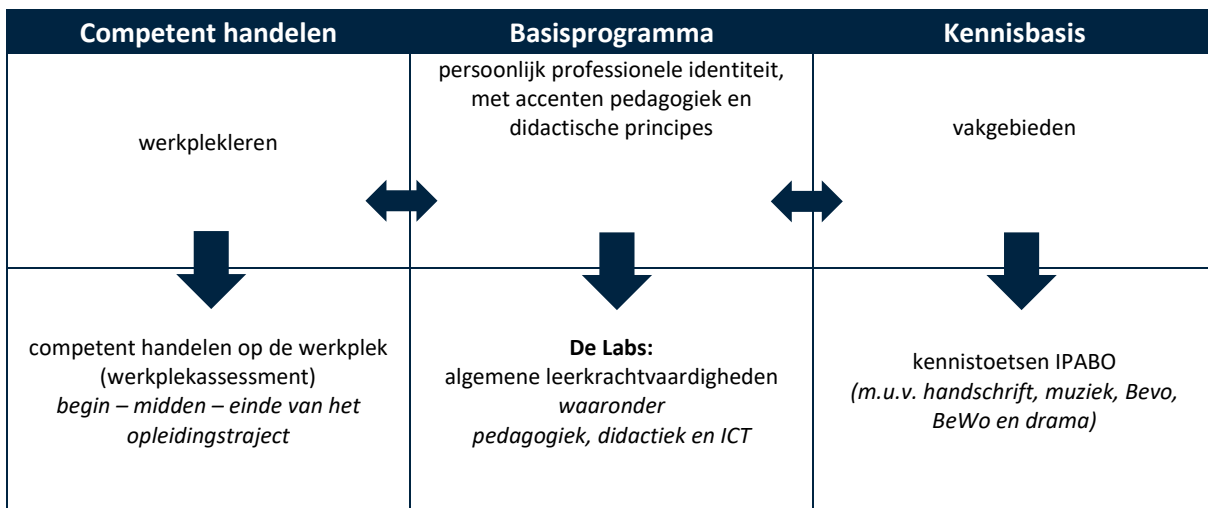
Semester	Periode	Verantwoordelijkheid	Begeleiding
Jaar 1	1	Twee lessen met lesovergangen (leren) geven. ↓ Een dagdeel met lesovergangen (leren) geven.	Intensieve begeleiding in de klas. Cursist maakt afspraken met duo / praktijkbegeleider en coach over vorm, inhoud en frequentie van begeleiding en coaching.
		Een dagdeel met lesovergangen geven. ↓ Hele dagen lesgeven.	Begeleiding in de klas. Collega loopt af en toe de klas uit en is dan in de buurt als dat nodig is. Cursist maakt afspraken met duo / praktijkbegeleider en coach over vorm, inhoud en frequentie van begeleiding en coaching.
	2	3	Hele dagen lesgeven. ↓ Verantwoordelijk voor hele dagen lesgeven.
4		Verantwoordelijk voor hele dagen zelfstandig lesgeven.	
Jaar 2	3	Verantwoordelijk voor hele dagen zelfstandig lesgeven.	Cursist maakt afspraken met praktijkbegeleider en coach over vorm, inhoud en frequentie van begeleiding en coaching.
	4		
	5		
	6		
	7		
	8		

Het opleidingsprogramma

		Periode	Periode
Jaar 1 Majorfase	<i>Semester 1</i> <i>Opleidingsbekwaam</i>	Periode 1	Periode 2
	<i>Semester 2</i> <i>Minorbekwaam</i>	Periode 3	Periode 4
Jaar 2 Minorfase	<i>Semester 3</i> <i>Werkplekbekwaam</i>	Periode 5	Periode 6
	<i>Semester 4</i> <i>Startbekwaam</i>	Periode 7	Periode 8

In het zij-instroomtraject is er sprake van wederzijdse verwachtingen en verplichtingen in de begeleiding van de zij-instromer. Deze zijn vastgelegd in de scholings- en begeleidingsovereenkomst (tripartiete). Het opleidingsprogramma is zodanig opgebouwd dat ervaringen uit de praktijk ondersteunend zijn aan de leer – en ontwikkelbrengrst. Tevens zal input vanuit de opleiding in toenemende mate betekenis krijgen in de praktijk/ op de werkplek en van voorbeelden voorzien kunnen worden.

Er dient sprake te zijn van rijke leerervaringen die, door middel van feedback, bijdragen aan de ontwikkeling van de zij-instromer tot starter.

Studielast

Een zij-instroom studietraject is intensief. Hieronder in schema de gemiddelde tijdsinvestering per week. Uiteraard is dit afhankelijk van de persoonlijke situatie.

Opleiding	1 dag
Werkplekleren	Minimaal 2 dagen
Zelfstudie	1 dag

Competent handelen

Competent handelen gaat over de ontwikkeling van de zij-instromer als leerkracht op de basisschool. Dit wordt ook wel werkplekleren genoemd.

Persoonlijke en professionele ontwikkeling

Leren op de werkplek op de basisschool vormt een essentieel onderdeel van de opleiding. Op de werkplek bereidt de zij-instromer zich voor op het beroep leerkracht basisonderwijs. Op de basisschool wordt ervaren wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van de leerkracht. Kinderen begeleiden maakt het beroep van tijd tot tijd complex. Van de zij-instromer wordt een professionele houding verwacht in de omgang met leerlingen, collega's en ouders. De zij-instromer heeft zelf de regie in zijn/ haar ontwikkeling en is daarmee verantwoordelijk voor het eigen leerproces.

Studieloopbaanbegeleiding (SLB)

Tijdens SLB-bijeenkomsten staan onderwijsbehoeften centraal. De studieloopbaanbegeleider begeleidt het leerproces op adaptieve wijze.

Professionele leergemeenschap (PLG)

Deze vorm van sociaal leren leent zich voor gezamenlijke leeractiviteiten en zijn een aanvulling op het inhoudelijk lesaanbod. Er wordt gewerkt aan leer- en ontwikkeldoelen en/ of aan opdrachten als onderdeel van het studieprogramma.

- *De begeleide PLG is een moment waarop de samenwerking met het werkveld wordt gezocht om in gezamenlijkheid bij te dragen aan de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de zij-instromer. De begeleiders zijn de gids die ervoor zorgen dat zij-instromers de ruimte krijgen voor eigen ontdekkingen en 'learning on the job'.*

UUR1

Dit is het eerste uur van iedere opleidingsdag. Aanbod wordt in samenwerking verzorgd door de docenten en werkveldvertegenwoordigers². Er zijn in UUR1 doorgaans twee tot vier keuzemogelijkheden voor verschillende groepen zij-instromers. Leervragen en onderwerpen worden door de zij-instromers zelf aangedragen. Er wordt groeps- en leerjaardoorbroken gewerkt. Onderwerpen die in UUR1 aan bod komen zijn bijvoorbeeld:

- hulp bij voorbereiden van lessen en invullen lesbeschrijvingsformulieren.
- ondersteuning bij formuleren van leerdoelen vanuit leervragen.
- pedagogische en didactische onderwerpen waar de zij-instromer op zijn werkplek mee te maken krijgt (denk aan: consequent handelen, groepsvorming, samenwerken met je duo, coöperatieve leerstrategieën, slimme kleuters, etc.).

² Mocht je je expertise op een bepaald gebied willen delen tijdens UUR 1 dan is het verzoek dit kenbaar te maken bij de coördinator zij-instroom van Hogeschool IPABO.

Assessments op de werkplek

Het competent handelen kent drie werkplekassessments:

- Het geschiktheidsonderzoek (selectiemiddel voor het zij-instroomtraject)
- Een werkplekassessment (WPA) aan het einde van het eerste opleidingsjaar
- Een werkplekassessment aan het einde van het tweede opleidingsjaar

WPA eind eerste studiejaar; semester 2 (periode 4)

Het werkplekassessment eind jaar 1 wordt afgenomen door een opleidingsdocent van Hogeschool IPABO. De feedback en beoordeling van het werkplekassessment worden gebaseerd op het beoordelingsformulier Werkplekassessment zij-instroom jaar 1.

WPA eind tweede studiejaar; semester 4 (periode 8)

Het vierde semester wordt eveneens afgesloten met een werkplekassessment (WPA). Je wordt beoordeeld door twee assessoren. Bij dit WPA zijn bij voorkeur een assessor uit het werkveld en een opleidingsassessor betrokken. Voor de beoordeling van de bekwaamheden gebruiken de assessoren het beoordelingsformulier Werkplekassessment zij-instroom jaar 2.

Aan de hand van de vermelde criteria op het formulier wordt beoordeeld of het vereiste niveau behaald is. Op elk deelgebied moet de zij-instromer gemiddeld een voldoende hebben:

- deel 1 pedagogisch bekwaam
- deel 2 vakinhoudelijk en vakdidactisch bekwaam,
- deel 3 brede professionele basis.

Het werkplekassessment is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Voorbereiding
- Uitvoering
- Evaluatie en beoordeling

Vorbereiding

Voorafgaand aan het werkplekassessment dient een voorbereidingsdossier te worden aangeleverd. Deze bestaat uit de volgende onderdelen:

- Advies van de duo/ praktijkbegeleider en/ of coach/ schoolopleider
- Proefassessment
- Lesbeschrijving van de les die geobserveerd wordt.

WERKPLEKLEREN ZIJ-INSTROOM

Zie voor meer uitgebreide informatie met betrekking tot werkplekassessments de gids 'Werkpleklereen zij-instroom'.

ONDERWIJSEENHEDEN

Zie bijlage 2.

Na het zij-instroomtraject

Zij-instromers hebben ook na het behalen van hun certificaat passende begeleiding nodig om te voorkomen dat zij vroegtijdig het onderwijs zullen verlaten.

De begeleiding van startende leraren is een continu proces dat begint ten tijde van de lerarenopleiding en doorgaat in de professionele ontwikkeling gedurende hun loopbaan.

Het is cruciaal zorg te dragen voor adequate begeleiding om professionele ontwikkeling mogelijk te maken dan wel gebruik te maken van de eerder verworven competenties en vaardigheden ten behoeve van de schoolorganisatie.

Helaas blijkt telkens weer dat een te groot deel van de starters het onderwijs in de eerste jaren van de loopbaan alweer verlaat. Dat geldt vooral voor jonge starters en zij-instromers (Kennisrotonde, 2019). Vaak is dat onnodig omdat de uitval voorkomen had kunnen worden door goede begeleiding en een lagere werkdruk (Van den Ende et al., 2015)³.

Wie	Wat
Starter	<ul style="list-style-type: none"> • Start als gecertificeerd leerkracht voor de groep conform de overeengekomen werktijdfactor. • Goede afstemming met duocollega; verwachtingen uiten en afspraken maken • Ontwikkelen tot vakbekwame leerkracht. • Begeleiding en coaching continueren of opnieuw oppakken om in ontwikkeling te blijven.
Duo/ parallel collega	<ul style="list-style-type: none"> • Werkt samen met de starter en stemt af daar waar nodig conform richtlijnen van de school. • Delen van verwachtingen en het maken van onderlinge afspraken (werkverdeling)
Coach/ schoolopleider	<ul style="list-style-type: none"> • Coacht de starter volgens de richtlijnen van het inductiebeleid van de school/ het bestuur.
Schoolleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgt voor een groep die passend is bij het ontwikkelniveau van de starter en waarbij de starter in de gelegenheid wordt gesteld zich verder te ontwikkelen. • Zorgt dat starter in gesprekkencyclus wordt opgenomen. • Met inachtneming van de cao worden afspraken gemaakt over taakbeleid en duurzame inzetbaarheid. • Draagt zorg voor coaching en begeleiding.
Het bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Biedt de starter een inductieprogramma⁴ om zich te bekwamen in het leraarschap. Denk hierbij aan: <ul style="list-style-type: none"> ○ Intervisie met peers ○ Enculturatie binnen het bestuur/ de school ○ Themabijeenkomsten en/ of workshops over <i>bijvoorbeeld differentiatie, rapporten en oudergesprekken, leerlingvolgsysteem, les- en instructiemodellen</i>

³ [Naar-een-kansrijke-inductie-van-startende-leraren.pdf \(platformsamenopleiden.nl\)](#)

⁴ Tip: *Het zakboek voor het begeleiden van startende leraren en zij-instromers*. Karin Wessel. Uitgeverij Pica

Bijlagen

1. Uitwerking taken en rollen rondom professionalisering van de zij-instromer

Op de werkplek

De duo-collega

De 'duo' neemt de zij-instromer mee in zijn professionele werkomgeving en overlegt samen met de zij-instromer alles rondom de dagelijkse praktijk en de groep waarin de zij-instromer met de duo samenwerkt. De duo deelt zijn praktijkkunde en –kennis en probeert dit zo goed mogelijk af te stemmen op het instapniveau en de mate van ontwikkeling van de zij-instromer. De duo is zich ervan bewust dat de zij-instromer geen student is maar een volwaardige collega die moet worden ondersteund. De duo staat open voor een samenwerking met een onervaren en leergierige leerkracht en staat open voor observaties van de zij-instromer en nagesprekken n.a.v. deze observaties.

Het is een 'samenwerking +', omdat de duo samenwerkt als collega met de zij-instromer maar ook in een begeleidende rol zit omdat de zij-instromer nog lerende is. Hiervan moet de duo goed op de hoogte zijn. De zij-instromer krijgt ruimte om te leren.

De duo mag uitgaan van de proactieve rol in uitbreiden (onderwijs)repertoire van de zij-instromer, die zichzelf leerdoelen en leervragen stelt en werkt aan systematische aanpak om deze te kunnen behalen.

Start

- Is aanwezig bij sollicitatiegesprek - plek wordt in afstemming met duo aangeboden.
- De duo werkt de zij-instromer in op praktisch gebied. Denk aan gebruikte methodes, leerlingvolgsysteem, toetsing, etc.
- De zij-instromer stelt zichzelf voor aan de ouders van de groep en het team, bijvoorbeeld in de nieuwsbrief of een ander medium. Dit kan de schoolleider ook op zich nemen.

Praktisch

- De duo zorgt voor overdracht aan de zij-instromer na elke wisseling van werkdag en leert de zij-instromer hoe hij of zij dat omgekeerd ook doet. Er vindt overdracht plaats over de lessen die zijn gedaan, over opvallende zaken kinderen/ ouders, over nakijkwerk, aantekeningen in het leerlingvolgsysteem, etc.
- De duo is er ook voor het beantwoorden van vragen van zij-instromer en natuurlijk voor steun en motivatie.
- De duo ondersteunt de zij-instromer bij het invullen en voorbereiden van lessen en mag daarbij verlangen dat de zij-instromer de voorbereiding op tijd deelt, zodat eventueel bijstellen mogelijk is.

- De duo stelt samen met de zij-instromer een tijdsplanning op voor de opdrachten/ lessen die vanuit de opleiding moeten worden uitgevoerd. De duo kan hulp bieden bij het koppelen van de opdrachten aan de diverse vakgebieden.

De zij-instromer maakt in overleg met de duo afspraken m.b.t. afnamemoment van het werkplekassessment (WPA) of af te nemen proef-WPA's.

Verantwoordelijkheden

- De duo is samen met de zij-instromer verantwoordelijk voor het leerproces van de kinderen in de groep, het lesgeven en de groepsprocessen.
- De duo maakt met de zij-instromer structureel afspraken over de pedagogische en didactische aanpak en stemt de visie op onderwijs onderling af.

Het is belangrijk om verantwoordelijkheden te bespreken en vast te leggen in overleg met de schoolleiding. In het begin heeft de duo meer verantwoordelijkheid dan de zij-instromer, de verantwoordelijkheden van de zij-instromer breiden zich uit naar mate de opleiding vordert.

Goed om te weten

Als er zaken zijn die uitbreiding van werkzaamheden of zelfstandigheid belemmeren wordt daar over gecommuniceerd met de zij-instromer en de SLB'er op de pabo door de praktijkbegeleider. Via zij-instromer kan naam en emailadres van SLB'er verkregen worden.

Opvallende zaken met betrekking tot het functioneren van de zij-instromer bespreekt de duo met de zij-instromer maar ook met de praktijkbegeleider en de coach.

De praktijkbegeleider

De praktijkbegeleider draagt zorg voor het begeleidingstraject van de zij-instromer op de werkvloer volgens de cultuur en richtlijnen van de betreffende school, welke is gericht op persoonlijke en professionele ontwikkeling van de zij-instromer.

De focus ligt op de leerdoelen van de zij-instromer.

De praktijkbegeleider brengt balans aan tussen tips en adviezen geven aan de ene kant en vragen stellen aan de andere kant, waardoor de zij-instromer zelf ook 'aan het werk' moet.

Start

- De praktijkbegeleider en de zij-instromer formuleren in een startgesprek de leerdoelen waarop de praktijkbegeleider gaat coachen. Gebruik daarbij bijvoorbeeld het verslag van het geschiktheids-onderzoek, eerdere (proef-) WPA's of het ontwikkelingsportfolio pedagogiek.
- Afspraken over coaching worden in de tripartiete overeenkomst/ de scholings- en begeleidings-overeenkomst of het plan van aanpak vastgelegd. Denk aan: wanneer, hoe vaak, welke leerdoelen.

- Stel een tijdsplanning samen op basis van de opdrachten en lessen vanuit de opleiding die moeten worden uitgevoerd. De praktijkbegeleider kan ondersteuning bieden bij het koppelen van de opdrachten aan de diverse vakgebieden.

Praktisch

- De praktijkbegeleider ondersteunt de zij-instromer bij invullen en voorbereiden van lessen en mag daarbij verlangen dat de zij-instromer de voorbereiding op tijd deelt, zodat eventueel bijstellen mogelijk is.
- De praktijkbegeleider geeft positief kritische feedback op lessen en activiteiten, zodat de zij-instromer deze als bewijsmateriaal voor opdrachten of taken binnen de opleiding kan gebruiken.
- De praktijkbegeleider vraagt de zij-instromer omgekeerd ook om (reflectie-)verslagen te delen zodat hij kan zien waar de zij-instromer staat in het leerproces en om na te gaan of de feedback die gegeven is ook goed is overgekomen.
- De zij-instromer vraagt de praktijkbegeleider om feedback gericht op zijn handelen en neemt de praktijkbegeleider ook mee in de leer- en ontwikkelingsvragen die de rode draad vormen voor de algemene leerkrachtvaardigheden (de labs = leerlijn pedagogiek en didactiek).
- De praktijkbegeleider biedt de zij-instromer ondersteuning op en inzicht in processen binnen en buiten de school (contacten met ouders, hulpverleners, schoolbegeleidingsdiensten, intern begeleider).

Verantwoordelijkheden

- Het is belangrijk om verantwoordelijkheden te bespreken en vast te leggen in overleg met de schoolleiding. In het begin heeft de duo meer verantwoordelijkheid dan de zij-instromer, de verantwoordelijkheden van de zij-instromer breiden zich uit naarmate de opleiding vordert.
- De praktijkbegeleider is wekelijks aanwezig in de klas van de zij-instromer, wanneer hij lesgeeft. Op het moment dat er in de les zelf handelen geadviseerd kan worden, fluistert de praktijkbegeleider dit in. De actie komt dan wel uit de mond van de zij-instromer, waardoor het effect wordt ervaren. Na de les of activiteit volgt een reflectiegesprek, waarin de praktijkbegeleider en de zij-instromer de les(sen) nabespreken.

Leerdoelen

Verschillende documenten zijn leidend bij de begeleiding omdat daar leerdoelen voor de zij-instromer uit voortvloeien:

- Het beoordelingsformulier van het WPA.
- De landelijke bekwaamheidseisen.

De zij-instromer deelt deze formulieren tijdig en regelmatig met de praktijkbegeleider. Zo weten beide partijen waarop beoordeeld wordt.

Begeleiding is gericht op twee aspecten van de ontwikkeling:

- Professionele ondersteuning: d.w.z. vakdidactisch, vakinhoudelijk en pedagogisch.
- Professionele identiteit: ontwikkelen van professioneel bewustzijn. Wie is de zij-instromer als leerkracht?

Frequentie

De praktijkbegeleider en de zij-instromer hebben wekelijks contact voor observatie en nagesprek. In het eerste semester is de frequentie wat hoger (twee keer per week).

Goed om te weten

Opvallende zaken met betrekking tot het functioneren van de zij-instromer bespreekt de duo met de zij-instromer maar ook met de praktijkbegeleider. De praktijkbegeleider bespreekt dit indien nodig met de schoolleiding en/ of coach.

Als er zaken zijn die uitbreiding van werkzaamheden of zelfstandigheid belemmeren wordt daar over gecommuniceerd met de zij-instromer en de SLB'er op de pabo.

De coach (of schoolopleider)

De coach begeleidt de zij-instromer volgens de richtlijnen van het geldende inductiebeleid en de eindtermen van het beoordelingsformulier van Hogeschool IPABO met betrekking tot het werkplekassessment (WPA) passend bij de opleidingsfase.

De coach is aanspreekpunt voor zowel de zij-instromer, de praktijkbegeleider op de werkplek als de studieloopbaan-begeleider van de opleiding. De coach heeft een sturende rol in het afstemmen van de ontwikkelingspunten van de zij-instromer met de praktijkbegeleider. Dit wordt vastgelegd in de scholings- en begeleidings-overeenkomst en/ of afgestemd tijdens het startgesprek.

De coach begeleidt de zij-instromer aan de hand van leer- en ontwikkeldoelen die gelden voor de zij-instromer, aangevuld met de eigen observaties van lessen en activiteiten van de zij-instromer. Hiervoor hanteert de coach waar nodig coachmodellen en/ of kijkwijzers.

Start

- De coach en de zij-instromer formuleren in een startgesprek leerdoelen waarop de coach gaat focussen in het leer- en ontwikkelingsproces. Gebruik daarbij bijvoorbeeld het verslag van het geschiktheidsonderzoek, kijkwijzers of eerdere (proef-) WPA's.
- Op basis van de leerdoelen stellen de coach, de zij-instromer en de praktijkbegeleider een plan van aanpak op (wanneer, hoe vaak, met welke interventies, op basis van welke leerdoelen).
- Stel een tijdsplanning samen op basis van de opdrachten en lessen vanuit de opleiding die moeten worden uitgevoerd.

Praktisch

De coach kan op veel manieren begeleiding geven. Bijvoorbeeld:

- Advies en feedback bij lesvoorbereiding
- Bijwonen van lessen van de zij-instromer, gevolgd door een reflectiegesprek
- Beeldcoaching: bekijken van videobeelden, gevolgd door een reflectiegesprek
- Online meekijken in de les, gevolgd door een online-reflectiegesprek
- Klankbord en aanspreekpunt voor de mentor
- Schakel tussen zij-instromer, school en opleidingsinstituut

- De coach geeft bij de zij-instromer aan dat het belangrijk is om grenzen aan te geven om overbelasting, overvraagd worden en moeten 'meedraaien als alle andere collega's' te voorkomen.
- Mogelijk worden combinaties van begeleidingsmethodieken toegepast.

Leerdoelen

Verschillende documenten zijn leidend bij de begeleiding omdat daar leerdoelen voor de zij-instromer uit voortvloeien:

- Het beoordelingsformulier van het WPA.
- De landelijke bekwaamheidseisen.

De zij-instromer deelt deze formulieren met de praktijkbegeleider en/ of coach. Zo weten betrokken partijen waarop beoordeeld wordt.

Begeleiding is gericht op twee aspecten van de ontwikkeling:

- Professionele identiteit: ontwikkelen van professioneel bewustzijn. Wie is de zij-instromer als leerkracht?
- Professionele ondersteuning: d.w.z. vakdidactisch, vakinhoudelijk en pedagogisch.

Frequentie

De coach en de zij-instromer hebben tweewekelijks contact in het eerste jaar voor observatie en nagesprek. In het tweede jaar is er sprake van een frequentie van eens per vier weken. Uiteraard is het van belang maatwerk te leveren indien de situatie daartoe uitnodigt of daarom vraagt.

Goed om te weten

Wanneer de ontwikkeling van de zij-instromer achterblijft, neemt de praktijkbegeleider of schoolleiding in overleg met de zij-instromer contact op met de SLB'er van de zij-instromer.

Daaruit volgt een driegesprek met de zij-instromer, de schoolopleider-coach en de SLB'er. Op basis daarvan wordt een verbeterplan opgesteld. De schoolleiding wordt daarvan op de hoogte gesteld.

De schoolleiding

De schoolleiding draagt zorg voor de voorwaarden waaronder de zij-instromer kan werken, leren en studeren. De schoolleiding bewaakt de arbeidsvoorwaarden en afspraken die in de tripartiete overeenkomst staan, maakt indien nodig nieuwe afspraken of stelt bestaande afspraken bij.

Start

- De schoolleiding heeft een 'klik-gesprek' of startgesprek voordat de aanvaarding op de werkplek wordt bekrachtigd. Het startgesprek is ook bedoeld om verwachtingen uit te spreken.
- De schoolleiding en/ of het bestuur vraagt samen met de zij-instromer subsidie aan bij DUO.
- De schoolleiding maakt het voor de zij-instromer mogelijk op praktisch gebied gebruik te maken van de school en hulpmiddelen; denk aan computergebruik, inlogcodes, toegangsmogelijkheden of de werking van het kopieerapparaat.

- De schoolleiding geeft bij de zij-instromer aan dat het belangrijk is om grenzen aan te geven om overbelasting, overvraagd worden en moeten 'meedraaien als alle andere collega's' te voorkomen.
- De schoolleiding neemt hierbij de dag zelfstudie en de opleidingsdag in acht.

Zie voor rechten en plichten van de zij-instromer bijv. cao/ website vakbond, documentenopleiding.

Praktisch

De bedoeling is dat de taken en verantwoordelijkheden zodanig worden vastgelegd dat de lerende zij-instromer de regie over het leren kan houden.

- De schoolleiding draagt er zorg voor dat de duo van zij-instromer betrokken wordt bij de sollicitatie. De plek wordt na akkoord aangeboden.
- Informeert de duo over de rol en taken van de duo/ praktijkbegeleider en wat dat aan verantwoordelijkheden met zich meebrengt.
- De schoolleiding maakt afspraken over eventuele deelname aan studiedagen.
- De schoolleiding zorgt voor de introductie van de zij-instromer in het team: **collega in ontwikkeling** - geen stagiaire. De leiding geeft daarin het belang aan van steun en motivatie door het team en laat zien hoe leuk het vak is.
 - Het zou een teamprestatie moeten zijn om de nieuwe collega te voeden met praktijkkennis en te helpen zich een plek in het onderwijs te verwerven. Dit welkome gevoel komt ten goede aan de ontwikkeling en de inzetbaarheid van deze nieuwe collega. Dit wordt ook duidelijk gemaakt bij de aanstelling met betrekking tot het taakbeleid (zie cao)

Verwachtingen functioneren en beoordelen (gesprekscyclus)

- Doet lesbezoeken om zicht te hebben op het ontwikkelniveau van de zij-instromer ikv gesprekscyclus. Op het moment dat het functioneren te wensen over laat wordt dit tijdig besproken.
- Na het eerste studiejaar voert de schoolleiding een gesprek met de zij-instromer dat is gericht op het vinden van een passende werkplek voor het tweede jaar. Dat kan eventueel ook een andere school zijn.
- De schoolleiding bespreekt de afspraken over begeleiding op de werkplek. De gewenste begeleiding is verdeeld tussen een duo, een praktijkbegeleider en een coach.
- De schoolleiding laat de zij-instromer meedraaien in de gesprekken- en beoordelingscycli, passend bij het niveau van de zij-instromer.
- Dagen waarop de zij-instromer dubbel voor de groep staat, kunnen worden uitgekeerd, gebruikmakend van eventueel beschikbaar gestelde subsidies.

Frequentie

De schoolleiding en de schoolopleider-coach hebben elk kwartaal contact.

De zij-instromer blijft eigenaar van het proces en houdt tussentijds betrokken begeleiders op de hoogte. De zij-instromer draagt zorg voor transparantie.

Op de opleiding

De studieloopbaanbegeleider (SLB'er)

Op de opleiding heeft elke zij-instromer een studieloopbaanbegeleider (SLB'er), gekoppeld aan de klas waarin de zij-instromer zit. De SLB'er is het eerste aanspreekpunt voor de zij-instromer voor alles wat met de studievoortgang te maken heeft. In elke periode staat minimaal één SLB-bijeenkomst met de hele klas op het rooster.

Praktisch

- Een SLB'er maakt de zij-instromer wegwijs in alle informatiestromen. Hij laat zien wat de bedoeling is van bijvoorbeeld de studiegidsen, de lesvoorbereidingsformulieren, de digitale omgevingen om werk in te leveren of cijfers terug te vinden, het toetsrooster, de werkplek-assessments, etc.
- Een zij-instromer kan, als er behoefte of noodzaak is, ook een individuele afspraak met de SLB'er maken.
- Problemen op de werkplek kunnen aanleiding zijn voor de zij-instromer om in gesprek met SLB'er te gaan. Aan de hand hiervan adviseert de SLB'er de zij-instromer en desgewenst de werkgever.

Buddy's

Zij-instromers die deelnemen aan het tweede semester zijn als buddy verbonden met een zij-instromer uit het eerste semester. Een buddy maakt de startende zij-instromer wegwijs in de opleiding en kan praktische vragen beantwoorden.

De coördinator zij-instroom

De coördinator zij-instroom van IPABO ziet toe op het hele opleidingsproces. Zij-instromers kunnen altijd contact opnemen met de coördinator voor vragen waar hij met andere betrokkenen niet uitkomt.

2. Onderwijseenheden

Jaar 1 – Semester 1

KERN: De rollen van de leerkracht

Jaar 1 semester 1	Periode 1 Kern: Beroepshouding			Periode 2 Kern: Contact maken met de leerlingen		
	Programma	Toets	EC's	Programma	Toets	EC's
Labs	Pedagogisch lab	Toetsgame (formatief)		Pedagogisch lab	Toetsgame	5 EC
	Didactisch lab ICT			Didactisch lab ICT		
Vakdidactiek (VD)	Rekenen- wiskunde	Toets in periode 2		Rekenen-wiskunde	Digitale kennistoets	2 EC
	Taal	Taalportfolio	2 EC	Taal	Toets in periode 4	
	Muziek Drama Beeldende vorming	Game: matchmaker	3 EC	Aardrijkskunde Natuur & Techniek Geschiedenis	Presentatie	3 EC
	Handschrift	Toets in periode 6				
Keuzeprogram ma*				Programma naar keuze*	Afhankelijk van gekozen programma	3 EC
Werkplek(leren)	Praktijkervaringen, JUR1 en PLG			Praktijkervaringen, JUR1 en PLG	Werkplekassessme nt <i>eind jaar 1</i>	

*Verplicht binnen de verkorte deeltijdopleiding, facultatief voor zij-instroom.

Jaar 1 – Semester 2

KERN: Spelend leren, didactische principes en werkvormen

Jaar 1 semester 2	Periode 3 Spelend leren, didactische principes & werkvormen			Periode 4 Spelend leren, didactische principes & werkvormen		
	Programma	Toets	EC's	Programma	Toets	EC's
Labs	Pedagogisch lab	Toetsgame (formatief)		Pedagogisch lab	Toetsgame	5 EC
	Didactisch lab			Didactisch lab		
Vakdidactiek (VD)	Rekenen-wiskunde	Verslag	2 EC	Engels	Verslag en presentatie	2 EC
	Taal	Toets in periode 4		Taal	Taalportfolio	2 EC
	Muziek Drama Beeldende vorming	Game: matchmaker	3 EC	Levensbeschouwing	Verslag	1 EC
	ICT	Onderdeel toetsing labs		Handschrift	Toets in periode 6	
Landelijke kennisbasis	Nederlands	LKB-toets				
	Rekenen-wiskunde	LKB-toets				
Keuzeprogramma*	Programma naar keuze*	Afhankelijk van gekozen programma	3 EC			
Werkplek(leren)	Praktijkervaringen, UUR1 en PLG			Praktijkervaringen, UUR1 en PLG	<i>Werkplekassessment eind jaar 1</i>	6 EC
Werkplek(leren)*	Bewegingsonderwijs	Toets in periode 4		Bewegingsonderwijs	Oprachten	1 EC

*Verplicht binnen de verkorte deeltijdopleiding, facultatief voor zij-instroom.

Jaar 2 – Semester 3

KERN: Omgaan met verschillen

Jaar 2 semester 3	Periode 5 Kern: Leer- en ontwikkelingslijnen			Periode 6 Kern: Omgaan met verschillen		
	Programma	Toets	EC's	Programma	Toets	EC's
Labs	Pedagogisch lab	Formatief moment		Pedagogisch lab	Posterpresentatie	3 EC
	Didactisch lab			Didactisch lab		
Vakdidactiek (VD)	Rekenen-wiskunde	Toets	2 EC	Rekenen-wiskunde	Toets in periode 8	
	Taal	Toets in periode 6		Taal	Taalportfolio	2 EC
	Aardrijkskunde Geschiedenis Natuur & Techniek	Zaakvakkenportfoli o	3 EC	Muziek	Opdrachten	3 EC
	ICT			Onderdeel toetsing labs		
	Bewegingsonderwijs	Toetsopdracht	1 EC	Beeldende vorming		
				Handschrift	Portfolio	1 EC
Levens- beschouwing	Diplomaspecifieke levensbeschouwing	Verslag	3 EC			
Keuze- programma (KP)	Programma naar keuze	Afhankelijk van gekozen programma	3 EC	Programma naar keuze	Afhankelijk van gekozen programma	3 EC
Werkplek (leren)	Praktijkervaringen, UUR1 en PLG			Praktijkervaringen, UUR1 en PLG	Werkplekassessment	6 EC

*Verplicht binnen de verkorte deeltijdopleiding, facultatief voor zij-instroom.

Jaar 2 – Semester 4

KERN: Op weg naar startbekwaam

Jaar 2 semester 4	Periode 7 Kern: Handelingsgericht werken			Periode 8 Kern: Op weg naar startbekwaam		
	Programma	Toets	EC's	Programma	Toets	EC's
Labs	Pedagogisch lab	Formatief moment		Pedagogisch lab	Onze schoolopdracht en presentatie	5 EC
	Didactisch lab			Didactisch lab		
Vakdidactiek (VD)	Rekenen-wiskunde	Toets in periode 8		Rekenen-wiskunde	Groepsplan	4 EC
	Taal	Toets in periode 8		Taal		
	Aardrijkskunde Geschiedenis Natuur & Techniek	Toets in periode 8	3 EC	Aardrijkskunde Geschiedenis Natuur & Techniek	Lessenserie	5 EC
	Levensbeschouwing	Verlag	1 EC			
Werkplek (leren)	Praktijkervaringen, UUR1 en PLG			Praktijkervaringen, UUR1 en PLG	Werkplekassessment	6 EC